

การศึกษาลักษณะงานของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาส่วนกลาง

(A STUDY OF TEACHERS TASKS IN
SELECTED SECONDARY SCHOOLS
IN BANGKOK AND THONBURI)

โดย

นางนุช สารากรณี อ.บ.,ค.บ.

001077

วิทยานิพนธ์นี้

เป็นส่วนประกอบการศึกษา ตามระเบียบปริญญามหาบัณฑิต

ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนกวิชาบริหารการศึกษา

พ.ศ. 2513

I 158A6350

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยพนธ์ฉบับนี้ เป็น-
ส่วนประกอบการศึกษา ความระเบียบปริญญามหาบัณฑิต

แดง วัชรินทร์

คณบดี บัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการตรวจวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
..... กรรมการ
..... กรรมการ
..... กรรมการ

อาจารย์ผู้ควบคุมการวิจัย : ดร. วิจิตร ศรีสอาน

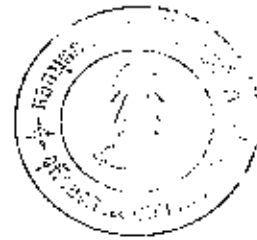
วันที่ 28 เดือน พ.ศ. 2513

กิติกรรมประกาศ

การทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ความดี เพราะผู้วิจัยได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี จากบุคคลหลายฝ่าย อาทิ เช่น อาจารย์ ดร. วิจิตร ศรีสอาน ได้กรุณาให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ และตรวจแก้ไขอย่างละเอียด เพื่อให้การวิจัยนี้มีคุณค่าอย่างแท้จริง อาจารย์ ประคอง กรรณสุข ได้กรุณาให้คำแนะนำเกี่ยวกับวิธีการทางสถิติที่ควรนำมาใช้ในการวิจัย อาจารย์ใหญ่โรงเรียนมัธยมศึกษาสวนกลางทุกท่าน โดยเฉพาะอาจารย์ บุญเจือ ไชยภักดิ์ อาจารย์ใหญ่โรงเรียนสตรีวิทยา ที่กรุณาให้คำแนะนำในการสร้างแบบสอบถาม และตอบแบบสอบถาม และครูอาจารย์ในโรงเรียนมัธยมศึกษาทุกท่าน ที่กรุณาตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความอนุเคราะห์ครั้งนี้เป็นอย่างยิ่ง และขอขอบพระคุณมา ณ ที่นี้ด้วย.

นางนุช สารภรณ์

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาว่าในการบรรจุครูประจำการ ครูใดทำการสอนหรือทำงานตรงตามวุฒิความสามารถหรือประสบการณ์ของตนหรือไม่
2. เพื่อสำรวจอัตรากារทำงานของครูทั้งงานด้านการสอนและงานอื่นโดยหาอัตราเฉลี่ยเป็นจำนวนชั่วโมงต่อสัปดาห์ของครูแต่ละคนแล้วเปรียบเทียบกับอัตราการทำงานของครูในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกันในหัวข้อ
 - 2.1 อัตราการทำงานของครูในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ตอนปลายและของครูที่สอนมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย
 - 2.2 อัตราการทำงานของครูในแต่ละสายวิชา
 - 2.3 อัตราการทำงานทั้งหมดของครูคือทั้งงานด้านการสอนและงานอื่น
3. เพื่อศึกษาว่าขนาดโรงเรียนมีส่วนสัมพันธ์กับอัตราการสอนของครูหรือไม่
4. เพื่อสำรวจปัญหาที่ครูประสบในการทำงาน

วิธีวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามชนิดเปิดโอกาสให้ตอบ โดยแบ่งออกเป็น 4 ตอน คือ สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม อัตราการทำงานคิดเป็นชั่วโมงต่อสัปดาห์ ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับอัตราการทำงานที่เหมาะสมของครูที่สอนระดับชั้นต่าง ๆ รวมทั้งครูที่ทำหน้าที่อย่างอื่นและปัญหาในการปฏิบัติงาน แบบสอบถามนี้จัดส่งให้อาจารย์ใหญ่จำนวน 38 คน ครูจำนวน 464 คน ในโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา 38 แห่ง และได้รับแบบสอบถามที่ไว้ได้คืนจากอาจารย์ใหญ่ 30 ชุด (78.95 %) จากครู 382 ชุด (82.32 %) ในการวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีทางสถิติโดยแสดงค่าเฉลี่ย ฐานนิยม มัธยฐานและค่าเฉลี่ย ข้อมูลทั้งหมดนำเสนอในรูปแบบของตาราง

สรุปผลการวิจัย

1. ครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาทั้งโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลางและขนาดใหญ่ ส่วนมากได้รับมอบหมายงานให้ปฏิบัติตรงตามวุฒิ ความสามารถ และประสบการณ์ของคน

2. อัตราการหางานของครูในโรงเรียนทั้ง 3 ขนาด จำแนกตามขนาดของโรงเรียน คือ โรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่ มีอัตราโดยเฉลี่ยตามลำดับดังนี้

- 2.1 อัตราการสอนของครูที่สอนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (สอน 1 สายวิชา) ในโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ เท่ากับ 18, 18 และ 19 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ตามลำดับ
- 2.2 อัตราการสอนของครูที่สอนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (สอนมากกว่า 1 สายวิชา) ในโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ เท่ากับ 19, 18 และ 18 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ตามลำดับ
- 2.3 อัตราการสอนของครูที่สอนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (สอน 1 สายวิชา) ในโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ เท่ากับ 16, 17, 17 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ตามลำดับ
- 2.4 อัตราการสอนของครูที่สอนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (สอนมากกว่า 1 สายวิชา) ในโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ เท่ากับ 17, 18 และ 18 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ตามลำดับ
- 2.5 อัตราการสอนของครูที่สอนทั้งมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย ในโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ เท่ากับ 18, 19 และ 18 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ตามลำดับ
- 2.6 อัตราการหางานของครูซึ่งหมายถึงงานค้ำการสอนและงานอื่น ได้แก่ งานด้านวิชาการ ชุกรการ ปกครอง แนะนำ และกิจกรรมเสริมหลักสูตร ในโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ เท่ากับ 22, 24 และ 23 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ตามลำดับ

3. เนื่องจากอัตราการทำงานของครูในโรงเรียนทั้ง 3 ขนาด ใกล้เคียงกัน แสดงว่าขนาดของโรงเรียนมิได้มีส่วนทำให้อัตราการสอนของครูแตกต่างกัน

4. ในเรื่องความคิดเห็นเกี่ยวกับอัตราชั่วโมงสอนที่เหมาะสมของครูแบบ-สอบถามซึ่งมีทั้งอาจารย์ใหญ่ หัวหน้าสาขาวิชา และครู ส่วนมากให้ข้อคิดเห็นดังนี้

4.1 ครูที่สอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นควรสอนสัปดาห์ละ 18 ชั่วโมง

4.2 ครูที่สอนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายควรสอนสัปดาห์ละ 15 ชั่วโมง

4.3 หัวหน้าสาขาวิชาควรสอนสัปดาห์ละ 12 ชั่วโมง

4.4 ครูบรรณาธิกรักรควรสอนสัปดาห์ละ 10 ชั่วโมง

4.5 ครูแนะแนวควรสอนสัปดาห์ละ 10 ชั่วโมง

4.6 ครูพยาบาลควรสอนสัปดาห์ละ 8 ชั่วโมง

4.7 ครูธุรการไม่ควรทำการสอน

ซึ่งข้อคิดเห็นเกี่ยวกับอัตราการสอนนี้มีอัตราต่ำกว่าอัตราที่ครูปฏิบัติจริง

เล็กน้อย

5. ปัญหาที่สำคัญที่สุดในการปฏิบัติงานของครู คือปัญหาเกี่ยวกับตัวนักเรียน อันได้แก่ ปัญหาทางด้านการเรียนและความประพฤติ ส่วนปัญหาอันคับข้อง ๆ ลงมาได้แก่ ปัญหาเกี่ยวกับระบบการปฏิบัติงาน ปัญหาเกี่ยวกับผู้บริหาร ปัญหาเกี่ยวกับอัตราการสอนของครูและปัญหาเกี่ยวกับการขาดแคลนอุปกรณ์การสอน

ABSTRACT

Purpose of the Study

The purposes of this study were as follows:

1. To find out whether the appointment of teachers have been made in accordance with their academic qualifications, abilities and experience.
2. To make a survey of the teacher's work load both in teaching and other duties by first finding out the average work load per week of the individual teachers in various sizes of schools and then making a comparison of such finding as follows:
 - 2.1 The average work load of the teacher teaching only classes at the lower secondary level, that of the teacher teaching only classes at the upper secondary level, and that of the teacher teaching in both levels.
 - 2.2 The average work load of the teacher in each subject field.
 - 2.3 The teacher's overall work load which includes teaching and other duties.
3. To find out whether there is any correlation between the size of the school and the teacher's teaching load.
4. To make a survey of problems frequently encountered by the teacher at work.

Methods and Procedures.

The necessary data were collected through use of a set of open-end questionnaire which was divided into four parts. The first part deals with the teacher's sex, age, experience and position; the second part concentrates on the teacher's work load per week; the third part covers the teacher's opinion on appropriate work load of a school staff teaching at each level including those having other duties; and the last part concerns with

problems encountered by the teachers. The questionnaire was sent to 38 principals and 464 teachers in 38 secondary schools in the Bangkok and Thonburi area. Thirty principals (78.95 %) and 382 teachers (82.32 %) returned usable questionnaires. The data collected were analyzed by using such statistical treatment as range, mode, median and average

Findings and Conclusion.

1. The majority of secondary school teachers working in small, medium and large schools was assigned duties according to their academic qualifications, abilities and experiences.
2. The average work load of the teacher in all three sizes of schools can be categorized as follows:
 - 2.1 The average teaching load of the teacher having classes in one subject field at the lower secondary level in small, medium and large schools was 18, 18 and 19 periods per week respectively.
 - 2.2 The average teaching load of the teacher having classes in more than one subject field at the lower secondary level in small, medium and large schools was 19, 18 and 18 periods a week respectively.
 - 2.3 The average teaching load of the teacher having classes in one subject field at the upper secondary level in small, medium and large schools was 16, 17 and 17 periods per week respectively.
 - 2.4 The average teaching load of the teacher responsible for more than one subject field at the upper secondary level in small, medium and large schools was 17, 18, 18 periods per week respectively.
 - 2.5 The average teaching load of the teacher teaching at both levels in small, medium and large schools was 18, 19 and 18 periods per week respectively.
 - 2.6 The average work load of the teacher responsible for such duties as administration, guidance and extra-curricular

activities in small, medium and large schools was 22, 24 and 23 periods per week respectively.

3. Since the work loads of the teacher in all three sizes of schools were not much different, it can, therefore, be assumed that the sizes of schools has no apparent bearing on the teacher's teaching load.

4. The opinions on the appropriate teaching loads as expressed by the principals, department heads and teachers can be summarized as follows:

4.1 The appropriate teaching load for the teacher having classes at the lower secondary level should be 18 periods per week.

4.2 The appropriate teaching load for the teacher having classes at the upper secondary level should be 15 periods per week.

4.3 The appropriate teaching load for the department heads should be 12 periods per week.

4.4 The appropriate teaching load for the school librarian should be 10 periods per week.

4.5 The appropriate teaching load for the school counsellor should be 10 periods per week.

4.6 The appropriate teaching load for the school nurse should be 8 periods per week.

4.7 The members of the administrative staff should have no classes.

The teaching loads suggested above were in fact only a little lower than the current ones.

5. The problems that the majority of teachers find most difficult to cope with were those concerning the students both in their studies and behaviours. The less difficult problems are those relating to the working system, the school administrator, the teaching load and the teaching aids and facilities.

สารบัญ

บทที่

หน้า

1 บทนำ

ความเป็นมาของปัญหา	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย	2
ขอบเขตของการวิจัย	3
ความสำคัญของปัญหา	3
คำจำกัดความ	4
วิธีดำเนินการวิจัย	5
ลำดับขั้นการ เสนอข้อมูล	6

2 ผลงานด้านการ เขียนและงานวิจัยอื่นที่เกี่ยวข้อง

บทบาทและคุณลักษณะของครู	7
ประเภทของครูและอัตราการสอนของครูที่สังกัดกรมวิสามัญศึกษา	12
อัตรา เวลา เรียนตามหลักสูตรประโยคมัธยมศึกษาตอนต้นสายสามัญ	16
อัตรา เวลา เรียนตามหลักสูตรประโยคมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญ	17
อัตราการสอนของครู	18
อัตราการทำงานของครูในประเทศสหรัฐอเมริกา	22
งานวิจัยอื่นที่เกี่ยวข้อง	31

3 วิธีดำเนินการวิจัยและการรวบรวมข้อมูล

วิธีดำเนินการวิจัย	44
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	44
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	47
การเก็บรวบรวมข้อมูล	48

สารบัญ (ต่อ)

บท	หน้า
การเสนอข้อมูล	50
การวิเคราะห์ข้อมูล	51
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	
สภาพภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	53
อัตราการสอนของครูหัวหน้าสายวิชาและครูอื่น	60
ความคิดเห็นของอาจารย์ใหญ่ หัวหน้าสายวิชา และครู เกี่ยวกับ อัตราการสอนที่เหมาะสมของครูในตำแหน่งหน้าที่ต่าง ๆ	87
ข้อคิดเห็นของครูเกี่ยวกับปัญหาในการปฏิบัติงาน	98
สรุป	104
5 สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ	
ความมุ่งหมายของการวิจัย	105
วิธีดำเนินการวิจัย	105
ผลของการวิเคราะห์ข้อมูล	108
อภิปราย	115
ข้อเสนอแนะ	117
บรรณานุกรม	118
ภาคผนวก	121
- สำเนาจดหมายขอความร่วมมือในการทำการวิจัย ของกรมวิสามัญ- ศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ	122

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
แบบสอบถามของอาจารย์ใหญ่	123
แบบสอบถามของครู	126
รายชื่อโรงเรียนที่ทำการศึกษาเฉพาะราย	136
หลักเกณฑ์เกี่ยวกับการจัดอัตรากำลังในสถานศึกษา ที่สังกัดกรม วิสามัญศึกษา และหน้าที่ของครูที่ไม่ต้องทำการสอน	137

รายการตารางประกอบ

ตารางที่		หน้า
1	อัตราส่วนระหว่างครูต่อนักเรียนปี 2502 - 2507	18
2	อัตราการทำงานของครูและครูใหญ่	19
3	เปรียบเทียบอัตราส่วนระหว่างครูต่อนักเรียนปีการศึกษา 2511	
	และปีการศึกษา 2512	20
4	ความสัมพันธ์ของวิชาและชั้นเรียน	26
5	จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย	45
6	จำนวนแบบสอบถามที่ได้รับคืน	49
7	จำนวนครูหัวหน้าสายวิชาจำแนกตามเพศและขนาดของโรงเรียน	53
8	จำนวนครูจำแนกตามเพศและขนาดของโรงเรียน	55
9	อายุของครูตอบแบบสอบถาม	56
10	ระยะเวลาที่ทำการสอนของครูตอบแบบสอบถาม	57
11	วุฒิของครูตอบแบบสอบถาม	59
12	จำนวนครูตอบแบบสอบถามจำแนกตามตำแหน่งหน้าที่และขนาดของ โรงเรียน	61
13	จำนวนครูจำแนกตามสายวิชาและระดับชั้นที่ทำการสอน	63
14	จำนวนครูที่สนใจอ่านวารสารทางการศึกษา	65
15	จำนวนครูที่เป็นสมาชิกของสมาคมต่าง ๆ	66
16	การบรรจุครูเขาทำงาน	67
17	อัตราการสอนของครูหัวหน้าสายวิชา	68
18	เปรียบเทียบอัตราการสอนของหัวหน้าสายวิชาของโรงเรียนที่ได้รับ คัดเลือกจากการสุ่มตัวอย่างและโรงเรียนที่ทำการศึกษาเฉพาะราย ...	69
19	อัตราการทำงานของครูหัวหน้าสายวิชา	71
20	อัตราการสอนของครูจำแนกตามขนาดของโรงเรียน	72
21	อัตราการทำงานของครู	73

รายการตารางประกอบ (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
22	อัตราการสอนของครูที่สอนหนึ่งสายวิชาจำแนกตามรายวิชา	74
23	อัตราการสอนของครูที่สอนสายวิชาเดียวจำแนกตามระดับชั้น	78
24	อัตราการสอนของครูที่สอนมากกว่าหนึ่งสายวิชา	80
25	อัตราการสอนของครูที่สอนทั้งมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษา ตอนปลาย	82
26	เปรียบเทียบอัตราการสอนของครูในโรงเรียนที่ได้รับการคัดเลือก จากกลุ่มตัวอย่าง และโรงเรียนที่ทำการศึกษาเฉพาะราย	83
27	อัตราการสอนของครูที่ทำหน้าที่ต่าง ๆ	86
28	ความเห็นของอาจารย์ใหญ่ หัวหน้าสาขาวิชา และครูเกี่ยวกับ อัตราการสอนของครูที่ทำหน้าที่สอนอย่างเดียว	87
29	ความเห็นของอาจารย์ใหญ่ หัวหน้าสาขาวิชา และครูเกี่ยวกับ อัตราการสอนของหัวหน้าสาขาวิชา	88
30	ความเห็นของอาจารย์ใหญ่ หัวหน้าสาขาวิชา และครูเกี่ยวกับ อัตราการสอนของครูบรรณาธิการ	88
31	ความเห็นของอาจารย์ใหญ่ หัวหน้าสาขาวิชา และครูเกี่ยวกับ อัตราการสอนของครูแนะแนว	89
32	ความเห็นของอาจารย์ใหญ่ หัวหน้าสาขาวิชา และครูเกี่ยวกับ อัตราการสอนของครูพยาบาล	89
33	ความเห็นของอาจารย์ใหญ่ หัวหน้าสาขาวิชา และครูเกี่ยวกับ อัตราการสอนของครูธุรการ	90
34	เปรียบเทียบความเห็นของอาจารย์ใหญ่ หัวหน้าสาขาวิชา และครู เกี่ยวกับอัตราการสอนของครู กับอัตราการสอนโดยเฉลี่ยที่ครู ปฏิบัติจริง	91

รายการตารางประกอบ (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
35	จำนวนสาขาวิชาที่ครูม.ศ.ต้นควรทำการสอน	94
36	จำนวนระดับชั้นที่ครูม.ศ.ต้นควรทำการสอน	95
37	จำนวนสาขาวิชาที่ครูม.ศ.ปลายควรทำการสอน	96
38	จำนวนระดับชั้นที่ครูม.ศ.ปลายควรทำการสอน	97
39	ปัญหาในการปฏิบัติงานของครู	98
40	การบรรจุครูเขาทำงาน	109
41	อัตรากារทำงานของหัวหน้าสาขาวิชาและของครู	110
42	เปรียบเทียบอัตราการสอนของครูในโรงเรียนที่ได้รับการคัดเลือกจากสุ่ม ตัวอย่าง และโรงเรียนที่ทำการศึกษาเฉพาะราย	112
43	อัตราการสอนของครูจำแนกตามรายวิชา	113